

Dr. Trócsányi László
igazságügyi miniszter
Igazságügyi Minisztérium
1357 Budapest, Pf.: 2.

Tisztelt Miniszter Úr!

Örömmel láttuk, hogy összhangban a már 2016 februárjában megfogalmazott és azóta többször hangsúlyozott álláspontunkkal, Magyarország kormánya – a benyújtott lista visszavonásából adódó presztízsveszteséget is felvállalva – végül úgy döntött, pályázatot ír ki az Emberi Jogok Európai Bírósága (Bíróság) 2017. február 1-jén megnyíló magyar bírói posztjának betöltésére.

Az eddig nyilvánosságra került információk alapján azonban sajnálatos módon még most sem látszik biztosítottnak, hogy a jelölési eljárás ezúttal minden tekintetben meg fog felelni az Európa Tanács elvárásainak. Annak érdekében, hogy a magyar jelölt kiválasztásával kapcsolatban ne merülhessenek fel további kifogások, az alábbi javaslatokkal és kérésekkel fordulunk Önhöz.

1) Amint arra korábban már többször felhívtuk a figyelmet, a Miniszteri Bizottság bírójelöltek kiválasztásának folyamatáról kibocsátott útmutatója¹ (Útmutató) szerint a kiválasztási eljárásnak **kiszámíthatónak kell lennie és **előre** – akár jogszabályban, akár kiforrott joggyakorlat útján – **meghatározott szabályokon kell alapulnia. Az eljárási szabályokat nyilvánosságra kell hozni.** Az útmutatóhoz tartozó indokolás (*explanatory memorandum*, Indokolás) szerint ez a követelmény „a jogállamiság körébe tartozó átláthatóság, következetesség és jogbiztonság elvét tükrözi. [...] **A pályázónak és a közvéleménynek előre kell tudnia, hogy milyen eljárás szerint történik a kiválasztás.**”**

Sajnos sem a pályázatból, sem az arra vonatkozó minisztériumi közleményből nem tűnik ki, hogy milyen eljárási rend szerint kívánja a kormány kiválasztani a jelölteket (azt leszámítva, hogy egy meg nem határozott összetételű szakmai bizottság bírálja el a pályázatokat).

Kérjük ezért, hogy a minisztérium hozza nyilvánosságra a pályázati eljárás részletes szabályait. Ebben a körben – különösen – az alábbi kérdések tisztázása szükséges:

- A tervek szerint milyen időkeretben kerül sor a jelöltek kiválasztására?
- Meghallgatja-e a bizottság valamennyi pályázót? (Az Útmutató szerint ettől csak kivételesen lehet eltekinteni.)
- Készül-e jegyzőkönyv a meghallgatásokról?
- Milyen szempontok szerint vizsgálják a pályázók alkalmasságát? (Hasonló kvalitásokkal és tapasztalattal rendelkező pályázók esetén milyen tényezőknek tulajdonít a bizottság döntő jelentőséget?)
- Milyen módon dönt a bizottság, milyen szabályok vonatkoznak pl. a szavazásra?
- A bizottság milyen formában terjeszti elő a javaslatát, van-e indokolási kötelezettsége a kormánynak, ha eltér a bizottság javaslatától? (Az Útmutató szerint a bizottság javaslatától való eltérést indokolni kell, és az ilyen eltérés csak a jelöltekkel szembeni követelményeken alapuló indokok alapján lehetséges.)

2) Az Útmutató úgy rendelkezik, hogy ésszerű időt kell biztosítani a jelentkezők benyújtására. Az Indokolás szerint ez a követelmény a fair eljárás elvét tükrözi, és célja, hogy ne fossza meg a potenciális jelentkezőket a pályázás lehetőségétől valamilyen személyes nehézség (pl. betegség miatti távollét) következményeként. Az Indokolás

¹ CM(2012)40-final, Guidelines[1] of the Committee of Ministers on the selection of candidates for the post of judge at the European Court of Human Rights, 2012. március 29.,
https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805cb1ac

követendő jó példaként a csehországi eljárást említi, ahol minimum két hónapos határidőt kell adni a jelölt-aspiránsoknak a pályázatuk összeállítására és benyújtására.

Álláspontunk szerint a jelenleg irányadó kéthetes határidő nem felel meg ennek a követelménynek. **Javasoljuk ezért, hogy a minisztérium legalább egy hónappal hosszabbítsa meg a pályázati határidőt.**

3) Az Útmutató rögzíti: a jelöltek kiválasztását végző testülettel szemben követelmény, hogy kiegyensúlyozott legyen az összetétele. „A tagoknak együttesen rendelkezniük kell a szükséges tárgyi ismeretekkel, és alkalmasnak kell lenniük a jelöltállításához szükséges tiszteletnek és bizalomnak a kivívására.” Követelmény továbbá, hogy a tagokat sokféle szakmai környezetből toborozzák (azaz különféle és különböző jellegű szervezetektől érkezzenek).

Úgy gondoljuk, hogy az átláthatóság követelményének az felel meg, ha a minisztérium nyilvánosságra hozza a bírálóbizottság összetételét. Ez egyenesen következik abból az elvárásból is, hogy a tagoknak alkalmasnak kell lenniük a jelöltállításához szükséges tiszteletnek és bizalomnak a kivívására. Ez a követelmény nyilvánvalóan csak akkor valósulhat meg, ha a közvélemény – amelynek tiszteletére és bizalmára szükség van ahhoz, hogy a jelöltek megfelelő legitimitációval rendelkezzenek – megtudhatja, hogy kik vesznek részt a kiválasztási eljárásban.

Ezért kérjük, hogy a minisztérium hozza nyilvánosságra a bírálóbizottság tagjainak névsorát.

4) Úgy gondoljuk, hogy kiválasztási folyamat átláthatóságát, **az eljárás iránti közbizalmat jelentősen növelné, ha a kormányzat** – a pályázók hozzájárulása esetén – **nyilvánosságra hozná a pályázók személyét és** – a néven kívüli személyi adatok kivételével – **a pályázatok tartalmát is, továbbá** (a kiválasztási eljárás lezárulta után) **a meghallgatások jegyzőkönyveit is** (hasonlatosan a bírósági vezetői pályázatok kapcsán tartott meghallgatások jegyzőkönyveihez, amelyek az OBH honlapján megtalálhatók).

5) Végül jelezni kívánjuk, hogy a jelöltek alkalmasságáról állást foglalni hivatott héttagú tanácsadó testület (*Advisory Panel of Experts on Candidates for Election as Judge to the European Court of Human Rights*) hatályos statútuma² szerint a jelöltek listáját legalább három hónappal a hivatalos benyújtás időpontja előtt meg kell küldeni a testületnek, hogy annak kellő ideje legyen állást foglalni a jelöltek alkalmasságának kérdésében.

A pályázat rendkívül rövid határideje miatt kérjük szíves tájékoztatását abban a tekintetben, hogy ezt az időkeretet a magyar kormány tiszteletben kívánja-e tartani az új lista tervezett benyújtásakor.

Budapest, 2016. szeptember 21.

Tisztelettel:

Az aláírók nevében: dr. Kádár András Kristóf

² https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805cdf79

Aláírók:

- Amnesty International Magyarország
- Eötvös Károly Közpolitikai Intézet
- Esélyt a Hátrányos Helyzetű Gyerekeknek Alapítvány (CFCF)
- Európai Roma Jogok Központja Alapítvány (ERRC)
- Háttér Társaság
- Igazgyöngy Alapítvány
- Központ a Mentális Sérültek Jogaiért Alapítvány (MDAC)
- Magyar Helsinki Bizottság
- Magyar LGBT Szövetség (8 tagszervezet)
- Magyar Női Érdekvégyesítő Szövetség (22 tagszervezet)
- PATENT Egyesület
- Pénzügyi Ismeretterjesztő és Érdek-képviseleti Egyesület
- Társaság a Szabadságjogokért
- Transparency International Magyarország

